VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Virvoitusjuomaverolain muuttaminen

PIA KIVIMIES, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES
VALTIOVARAINVALIOKUNNAN VEROJAOSTO
18.11.2022

Tausta

- Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaan selvitetään mahdollisuutta ottaa käyttöön kansanterveyttä edistävä vero, joka kohdistuisi esimerkiksi sokeriin.
- Hallitus sopi vuoden 2022 talousarvioneuvotteluissa terveysveron valmistelusta vaiheittain.
- Ensimmäisessä vaiheessa virvoitusjuomaveroa muokattaisiin terveysperusteisempaan suuntaan lisäämällä terveysohjausta. Samassa yhteydessä arvioitaisiin myös, voidaanko kotimaiset marja- ja hedelmämehut rajata pois virvoitusjuomaveron piiristä.

Tavoitteet

Ohjata kulutusta ja tuotantoa

korkean sokeripitoisuuden juomista vähemmän sokeria sisältäviin juomiin

Ylläpitää verotuottoja

myös jatkossa

Veroporrastus

- Virvoitusjuomavero porrastettaisiin juoman sokeripitoisuuden perusteella kuuteen veroluokkaan nykyisen kahden sijaan
- Porrastus ei riippuisi siitä, onko kyse lisätystä vai luontaisesta sokerista (lausuntopalaute huomioitu: luontaisella ja lisätyllä sokerilla ei eroa terveyden kannalta)
- Alimman veroluokan veroa kannettaisiin sokerittomista tuotteista kuten nykyisin (sokeriton = alle 0,5 g sokeria per 100 ml ja keinomakeutetut)
- Sokerittomien juomien vero olisi 9 senttiä litralta (nykyisin 13 senttiä)
- Sokeripitoisten juomien vero olisi 16, 24, 32, 40 tai 48 senttiä litralta (nykyisin 32 senttiä)

Vesien verotus

- Veron piiriin myös yli 5 litran vähittäismyyntipakkaukseen pakatut vedet ja kivennäisvedet (yhtenäinen verokohtelu)
  - Liittyy Euroopan komissiossa käynnissä olevaan nykyisen virvoitusjuomaveron valtiontukiarviointiin

Kiinteät juoma-ainekset

- Poistettaisiin veron piiristä (vrt. kahvin ja teen verokohtelu)
  - Liittyy Euroopan komissiossa käynnissä olevaan nykyisen virvoitusjuomaveron valtiontukiarviointiin

Voimaantulo

- Ehdotettuun veromalliin ei katsota sisältyvän kiellettyä valtiontukea
- Juomateollisuuden, viranomaisten ja verojärjestelmän selkeyden kannalta on kuitenkin tärkeää, että veromallin EU:n valtiontukimääräysten mukaisuus varmistetaan (oikeusvarmuusilmoitus komissiolle)
- Voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana sen jälkeen, kun saatu varmistus, ettei veromalliin liity valtiontukioikeudellisia ongelmia

Verotuottovaikutukset 1/3

- Ehdotetut veropohjan muutokset vähentäisivät virvoitusjuomaveron tuottoa noin 2 milj. euroa (verotuotto v. 2023 arviolta 213 milj. euroa)
  - Kiinteiden juoma-ainesten jättäminen veron ulkopuolelle vähentäisi verotuottoa noin 2 milj. euroa
  - Yli 5 litran pakkauksissa olevat vedet lisättäisiin veron piiriin, mutta vero-tuottovaikutus jäisi todennäköisesti tältä osin vähäiseksi

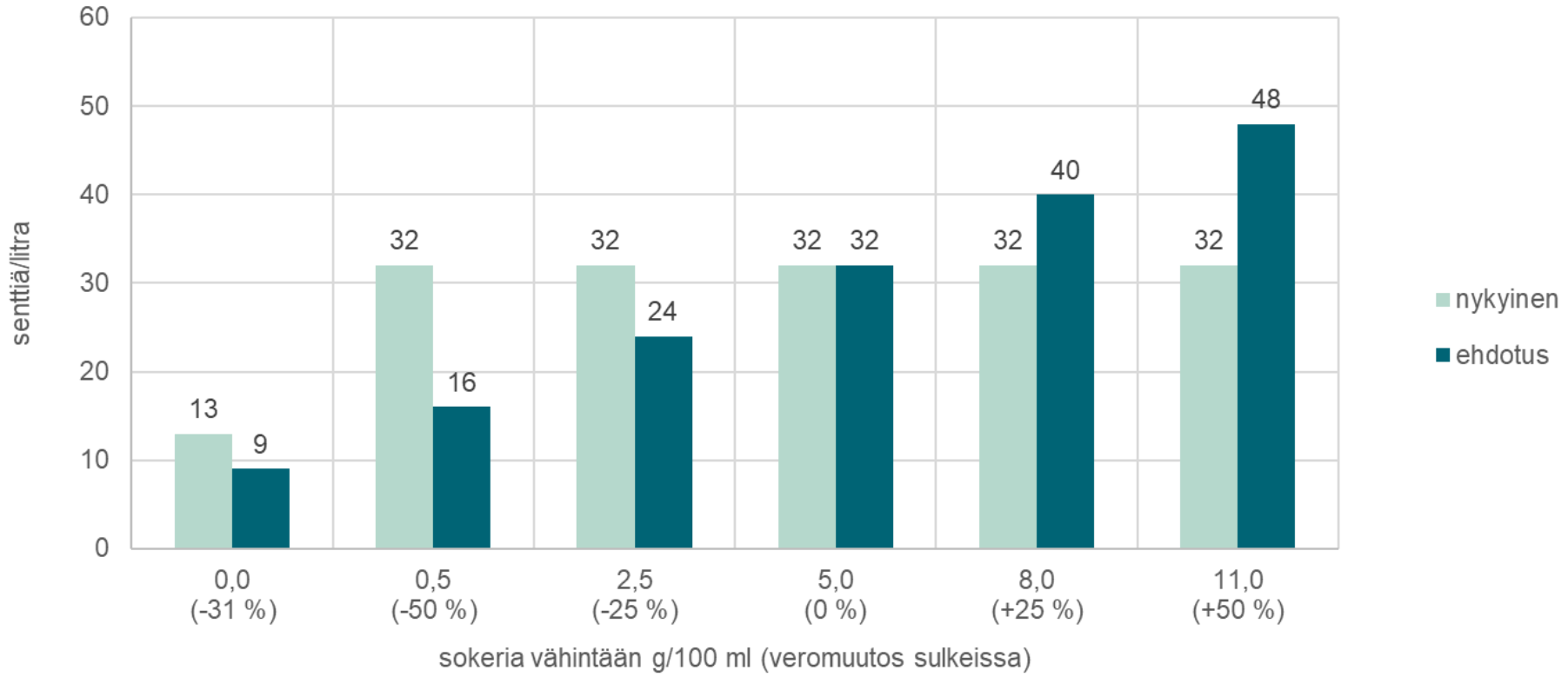
Verotuottovaikutukset 2/3

- Verotasot on mitoitettu siten, että keskimääräinen verotaso säilyisi ennallaan, mutta veroa porrastettaisiin sokeria sisältävien juomien osalta juoman kokonaissokeripitoisuuden mukaan
- On mahdollista, että todellisuudessa keskimääräinen verotaso ja siten verotuotto muuttuu, koska virvoitusjuomaveron alaisten juomien sokeripitoisuuksista ei ole ollut käytettävissä tarkalla tasolla tietoa

Verotuottovaikutukset 3/3

- Verotuottoarviot tehty staattisesti eli ottamatta huomioon veromuutosten vaikutuksia kulutukseen
- Verotuotto voi alentua, jos kulutus siirtyy lievemmin verotettuihin sokerittomiin juomiin, vähemmän sokeria sisältäviin juomiin tai veropohjan ulkopuolisiin juomiin

Verotasojen muutokset

Hintavaikutukset 1/2

- Veromuutoksen prosentuaalinen hintavaikutus riippuisi juoman sokeripitoisuudesta ja hinnasta
  - Alle 5 g/100 ml sokeria sisältävien juomien hinnat alenisivat tuoteryhmästä riippuen keskimäärin 3–16 %
  - Tyypillisen määrän tai paljon sokeria (vähintään 8 g/100 ml) sisältävien juomien hinnat nousisivat vastaavasti keskimäärin 3–16 %

Hintavaikutukset 2/2

- Veron osuus vähittäismyyntihinnasta nousisi varsin korkeaksi hinnaltaan edullisemmilla juomilla, joissa on keskimääräistä enemmän sokeria
- Samoin tiivisteiden verorasitus nousisi korkeaksi

Vaikutukset verovelvollisille

- Muutosten vaikutus erilainen eri yrityksille riippuen siitä, tuottavatko ne sokerittomia vai sokeria sisältäviä juomia ja minkä sokeripitoisuuden juomia ne tuottavat
- Yksittäisen yrityksen kannalta vaikutus riippuisi kuitenkin siitä, siirtyisikö kulutus saman valmistajan toiseen juomaan vai muuttuisiko valmistajan juomien kokonaismyyntimäärä
- Verorasituksen nousun voisi välttää muokkaamalla juomien sokeripitoisuutta

Terveysvaikutukset

- Veroeron kasvattaminen eri sokeripitoisuuden juomien välillä saattaisi lisätä sekä kulutuksen että tuotekehityksen siirtymää alemman sokeripitoisuuden juomiin ja näin vaikuttaa terveyttä edistävästi
  - Tarkkoja arvioita sokerinsaannin kokonaismuutoksesta on käytännössä hyvin vaikea tehdä
- Sokerinsaannin vähenemisen terveystulema riippuisi siitä, mihin väestöryhmiin tämä kohdentuisi
  - Terveystulema suurin, jos vähenemä kohdentuisi niihin ryhmiin, joissa sokerin saanti on suurinta
  - Myös lasten ja nuorten sokerin saannin vähenemisellä voisi olla suuri terveyshyöty, koska lapsuudessa syntyneet juomatavat ja ylipaino jatkuvat usein aikuisuuteen
  - Terveyshyödyistä aiheutuvien kustannussäästöjen suuruutta on kuitenkin hyvin vaikea arvioida

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

PIA KIVIMIES, NEUVOTTELEVA VIRKAMIES
PIA.KIVIMIES@GOV.FI
VM.FI | @VMUUTISET